

Pastiersky list žilinského biskupa na na 1. adventnú nedeľu

Drahí bratia a sestry, drahí duchovní otcovia,

vstupujeme do Adventu, ktorý je časom prípravy na Pánov príchod. V evanjeliu sme počuli, ako Pán vyzýva k bdelosti, k pripravenosti. Je mnoho oblastí, v ktorých máme byť pozorní, bdieť, aby sme sa dobre pripravili na stretnutie s Kristom.

Na žiadosť viacerých kňazov i laických veriacich vám dnes chcem napísať o jednej z nich, o spôsobe prijímania vo svätej omši. Nové normy, ktoré umožnili prijímanie Eucharistie do rúk, absolútna väčšina z vás prijala v pokoji a bez ťažkostí, za čo vám úprimne ďakujem. Vážim si to a mám radosť, že tieto normy mnohým pomohli prehliť osobný vzťah k Bohu. Avšak na niektorých miestach sa vyskytli aj problémy. Rozdávatelia i prijímajúci sa stretli s odmietaním prijímania do rúk. Nielen vo vzťahu k sebe, ale aj k druhým. Niektorí kňazi i laici akoby chceli tento spôsob zamedziť. Dokonca tvrdia, že ide o znesvätenie. Po dlhšom zvažovaní som sa rozhodol k týmto veciam zaujať stanovisko.

Možnosť prijímať Eucharistiu do rúk nie je v Cirkvi nová. Existovala v ranokresťanských časoch. Svedectvá o prijímaní do rúk nájdeme u sv. Jána Zlatoústeho, svätého Augustína, svätého Bédú Ctihodného a u mnohých ďalších. V priebehu druhého tisícročia sa od tohto spôsobu prijímania upustilo a zaužívalo sa prijímanie do úst. Návrat k možnosti prijímať do rúk je výsledkom dlhého zvažovania a snahy viesť ľudí k čo najhlbšiemu poznaniu, vzťahu a úcte k Pánovi. Tvrdiť, že daný spôsob je zlý či dokonca znesväcujúci, je veľkou opovážlivosťou voči minulosti aj voči našim bratom a sestrám po celom svete, ktorí takto prijímajú. A povedzme to priamo: je to neraz prejav pýchy, nezriadeného pocitu duchovnej nadradenosti voči ostatným. Veď jednoduché zamyslenie každému ukazuje, že ruky človeka nie sú menej hodné Eucharistie než jeho ústa!

Boží Syn sa nám dal za pokrm a my ho jeme a pijeme! On sa nám stáva potravou: so všetkými dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú! Domyslite, ako ďaleko zašiel Pán v prejave lásky voči nám! Z akého dôvodu by náš hmat, ako jeden zo zmyslov, mal byť vylúčený z nesmiernej skúsenosti úplného sebadarovania Boha?

Pravdaže, jeden dôvod, ktorý v tejto súvislosti treba chápať, je naša úcta k Eucharistii. Totiž keby sme túto úctu stratili, keby sme sväté prijímanie brali ako obyčajný kúsok chleba alebo ako „oplátku“, vážne by sme sa prevínili. V konečnom dôsledku ide o vysvetľovanie, o správne chápanie a o náležitú úctu, ktorú si eucharistické spôsoby vyžadujú. Musíme ich prijímať s duchovnou prípravou, v stave posväcujúcej milosti a s prejavom úcty. To platí tak pre prijímanie do úst, ako aj pre prijímanie do rúk.

A tu sme pri úlohe vysluhovateľov svätého prijímania – kňazov, diakonov i laických rozdávatelov. Drahí bratia a sestry, ktorým bola táto služba zverená: našou úlohou je neúnavne ohlasovať, že neprijímame len chlieb a víno, ale Telo a Krv nášho Pána Ježiša Krista. Preto sme povinní náležite sa pripraviť a vzdať Pánovi úctu aj v okamihu prijímania.

Je potrebné, aby sme dali vopred jasne najavo, ako mienime prijímať. Ak do úst, tak s ústami primerane otvorenými na to, aby rozdávatel mohol podať Eucharistiu. Ak do rúk, tak s rukami zdvihnutými do výšky hrude, s jednou položenou na druhej, vytvárajúc pre Pána akoby „trón“, dôstojné miesto, kam rozdávatel môže sväté prijímanie položiť. Nie na poslednú chvíľu, ale vopred, jasným spôsobom, už keď prichádzame na rad, dať najavo, aby rozdávatel jednoznačne videl, že chceme prijímať do rúk. A následne potom druhou rukou priamo pred rozdávatelom vložiť si Eucharistiu do úst. Neslobodno odísť s Kristom v rukách. Rovnako tiež neslobodno po Kristovi siahnuť a vyberať jeho sväté Telo z rúk rozdávatela. Pripomínam, aby sme aj v spôsobe prijímania prejavovali čo najväčšiu úctu: či už prijímame do úst, alebo do rúk, na čo Cirkev dala náležité dovolenie. Nedajme nikomu dôvod na pochybnosť o tom, či si uvedomujeme, aký vzácny dar prijímame!

Drahí bratia a sestry, druhá záležitosť, ku ktorej sa treba vyjadriť, je sväté prijímanie na kolenách. Ono totiž môže vyzeráť ako prejav úcty k Eucharistii, ale môže byť aj prejavom neopodstatneného strachu alebo svojvôle, nejednoty či dokonca neposlušnosti a pýchy. Lebo každá vec v liturgii má svoje pravidlá. A kto chce prejavovať skutočnú úctu, ten pravidlá rešpektuje, lebo sú určené rovnako pre všetkých. Kto si robí po svojom, aby ukazoval, že je zbožnejší, v skutočnosti koná opak: vyzdvihuje seba, a nie Pána. Liturgické zhromaždenie pokrstených, ktorí prichádzajú na slávenie Eucharistie, je svedectvom putujúcej Cirkvi. Sprievod na sväté prijímanie je v tomto duchu činnosťou Cirkvi, Kristovho tajomného tela spájajúceho mnoho údov. A Kristovo Telo v Eucharistii je znakom aj prameňom ich vzájomnej jednoty. Pre niektorých je náročné prijať tento dôraz na svätú omšu ako na činnosť Cirkvi, a nie individuálny akt vlastnej zbožnosti. Je však dôležité, aby sme sa o to všetci usilovali. Aby sme v rozhodujúcich okamihoch dokázali prejavovať jednotu aj poslušnosť a nerobili si každý, čo chce.

Smernice Rímskeho misála hovoria jasne. Je úlohou konferencie biskupov, aby určila, ako majú veriaci prijímať Eucharistiu. Či na kolenách, alebo postojáčky. Ak konferencia biskupov rozhodne o prijímaní postojáčky, má určiť ešte prejav úcty, ktorú veriaci vzdajú predtým, ako k svätému prijímaniu pristúpia. Na Slovensku máme spoločné pokľaknutie navyše. Všetci veriaci si kľakajú pred svätým prijímaním na výzvu „Hľa, Baránok Boží!“ V iných krajinách sa to nerobí, čo mnohí z vás zo zahraničia poznajú. Keď však my máme biskupmi určené toto spoločné pokľaknutie, nie je namieste, aby sme si k nemu svojvoľne pridávali ešte ďalšie v okamihu svätého prijímania.

Slovenskí biskupi o spôsobe svätého prijímania jasne rozhodli, že máme prijímať postojáčky. Ak niekto chce prijímať pokľakáčky, aj tu existuje jednoznačné pravidlo misála. Taký veriaci má prísť až na záver, po tom, ako už ostatní Eucharistiu prijali. Nemá narušovať zhromaždenie prijímajúcich, ale má sa zaradiť na koniec. Predídete tak komplikáciám či dokonca sporom, keď kňazi s naliehaním na dodržiavanie rubrik misála žiadajú, aby veriaci nerušili plynulosť rozdávania a nevynucovali si prijímanie na kolenách či dokonca poskytovanie kľáčadla, čo rubriky v žiadnom prípade nepredpisujú.

S pastierskou láskou vám píšem tieto slová. Láska však neexistuje bez pravidiel. A pravidlá, pri ktorých bremeno rozhodovania spočíva na biskupoch, nesmerujú k tomu, aby niekoho obmedzovali v zbožnosti, ale práve naopak, aby čo najväčšiu zbožnosť, oslobodenú od svojvôle, v rámci celého spoločenstva podporovali. Prosím vás preto, drahí bratia a sestry, aby ste aj tento pastiersky list prijali v takom duchu. Veľmi mi záleží na úcte k Eucharistii. Zároveň chcem, aby sa v spoločenstvách dodržiavali pravidlá, aby sa nepresadzoval individualizmus, ale vzájomné úsilie o čo najlepšiu úctu k Pánovi, o jeho skutočne zbožné prijímanie. Práve ono nám pomôže dobre sa pripraviť na Pánov príchod, ktorý s túžbou očakávame. K tomu vám pre celý Advent vyprosujem hojnosť Božieho požehnania i Božích milostí.

Zo srdca vám žehná

Mons. Tomáš Galis, žilinský biskup

Žilina 30. novembra 2023